

Poštovani članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

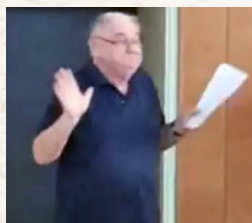
Privodimo kraju sve aktivnosti prije ljetne stanke. Vjerujemo da će se glavnina zbivanja, pa tako i onih vezanih uz glagoljicu, preseliti na more i u turistička mjesta. Tako će i strani posjetitelji moći upoznati taj dragocjeni komadić hrvatske baštine. Uredništvo *Novosti* želi vam ugodno ljeto i zasluženi odmor te vas poziva da od rujna opet pratite događanja u glagoljaškom svijetu. Molimo da s nama podijelite zanimljive informacije kako bismo ih uvrstili u **PRILAGODBA**.

Osvrt na minule događaje

O Međunarodnom znanstvenom skupu *Fenomen glagoljice*, koji je održan sredinom svibnja u Biogradu i Zadru, pisali smo u prošlim *Novostima*. Među sudionicima bila je i gospođa Keiko Mitani s Filozofskog fakulteta u Tokiju, koja je održala predavanje na temu *Hrvatskoglagoljski prijevodi apokrifne priče Legenda o dvanaest petaka: tekstualne osobine i povezanost s drugim slavenskim prijevima*. Gospođa Mitani doktorirala je 1989. godine na Sveučilištu u Zagrebu pod mentorstvom prof. Stjepana Damjanovića. U Tokiju je 1997. godine objavila japanski priručnik za učenje hrvatskoga jezika koji se sastoji od 260 stranica: *Kuroachia do handobukku*. Povrh toga, gospođa Mitani je i predsjednica *Japansko-hrvatskog društva prijateljstva* čije je sjedište u Tokiju. Gošća iz Japana vrlo je emotivno doživjela fotografiranje pokraj skulpture origami ždrala postavljene na biogradsnoj rivi 2009. godine kao uspomena na tragediju u Hirošimi te stalan podsjetnik na nužnost nuklearnog razoružanja.

Nedavno preminuli hrvatski književni povjesničar, teoretičar, esejist, prevoditelj, romanist, pedagog i akademik, Mirko Tomasović (1938.–2017.) u djelu *Raspre i rasprave*, knjižici kritičko-polemičkih tekstova i književno-povijesnih studija, objavljenoj 2012. godine u izdanju Matica hrvatske, navodi podatak da je 5. lipnja 1807. godine, general Marmont donio ukaz o kažnjavanju smrću svih pobunjenika i zapljeni njihove imovine. Bila je to kazna zbog pobune protiv francuskih vojnika koji su maltretirali stanovnike Poljske kneževine. Tom je prilikom strijeljano 15 svećenika (popova glagoljaša), nekoliko činovnika, veliki knez i još dvojica učitelja iz Glagoljaškog sjemeništa u Priku. Na suđenju u Splitu još je nekoliko popova glagoljaša osuđeno na zatvorsku kaznu. Ne treba zanemariti zasluge generala Marmonta za izgradnju prometnica i reforme obrazovanja koje je proveo kao vojni zapovjednik Dalmacije, ali ovaj nemili događaj svakako valja istaknuti. I danas se po njemu zove jedna ulica u središtu Splita.

U srijedu 31. svibnja, profesor Damjanović trebao je studentima zagrebačkog Filozofskog fakulteta održati svoje posljednje predavanje prije odlaska u mirovinu. Umjesto predviđenog predavanja o hrvatskoglagoljskom Prvotisku, studenti su svom omiljenom profesoru priredili oproštajni domjenak s nekoliko recitala, pjesama i mnoštvom toplih riječi. Vidljivo iznenađen i sretan, profesor je uzvratio spontanom govorom utvrdivši da je "studente uvijek volio" što su prema oproštaju koji je dobio, studenti očito osjetili i cijenili. Snimku, na trenutke dirljivu, možete pogledati na poveznici: <http://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/zagrebacki-studenti-priredili-veliko-iznadenje-svom-omiljenom-profesoru-nije-ni-slutito-ga-ceka-na-njegovom-posljednjem-predavanju-prije-penzije/6162666/>

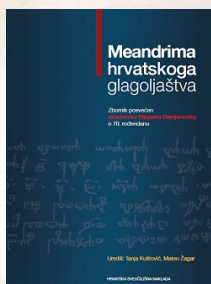
Autorica ovih redaka, Mirna Lipovac, održala je zadnjeg dana svibnja prezentaciju u ženskom Rotary klubu Zagreb DORA koji je dio hrvatske i svjetske Rotary zajednice. Petnaestak nazočnih članica, različitih struka i interesa, sa zanimanjem je saslušalo predavanje o glagoljici, koncipirano tako da osim znanstvenih podataka podastre i "štiklece" koji glagoljicu, njezin nastanak, jezik glagoljaša i glagoljske zapise čine privlačnima i povezuju sa sadašnjošću.

U ime Društva sudjelovale su profesorica Biserka Draganić te profesorica Kristina Repar. Profesorica Draganić je u ime dr. sc. Filipa Cvitića održala predavanje pod naslovom *Glagoljica pogledom projekta Fabula Croatica* te tom prigodom predstavila glagoljični nakit i podijelila promotivne materijale o glagoljičnom pismu na engleskom jeziku, a zahvaljujući susretljivosti i velikodušnosti gospođe Marine Prijatelj iz Rijeke, počastila je nazočne glagoljičnim čokoladnim delicijama: medaljonima s glagoljičnim slovima i čokoladnom Bašćanskom pločom. Profesorica Repar održala je predavanje pod naslovom *Hrvatske varijante legende o Čehu, Lehu i Mehu*. Kao gost Društva nastupila je vokalna skupina *Hrvatske ružice* iz Ženske opće gimnazije Druž-

be sestara milosrdnica. U muzeju u Starém Městu, zahvaljujući pomoći predsjednice društva *Sinjali* iz Baške, gđe Branke Polonijo, postavljena je izložba *Baščanska staza glagoljice*, uz instalirani odljev Baščanske ploče.

U srijedu 7. lipnja u Društvu hrvatskih književnika u Zagrebu održana je promocija knjige *Meandrima hrvatskoga glagoljaštva*, zbornika posvećenog akademiku Stjepanu Damjanoviću u prigodi njegovog 70. rođendana. O knjizi su govorili prof. dr. Anđela Frančić, recenzetica, doc. dr. Dolores Grmača, doc. dr. Tanja Kuštović, urednica, prof. dr. Mateo Žagar, urednik te u ime nakladnika gđa. Anita Šikić, direktorica Hrvatske sveučilišne naklade d.o.o.

U organizaciji Ogranka Matice hrvatske u Opatiji, naša članica, prof. Ljubica Štambuk održala je dana 9. lipnja u Lovranu javno predavanje pod naslovom *Liburnijska glagoljska baština*. Tom je prigodom dala pregled glagoljskih spomenika (kodeksa, tiskanih knjiga, natpisa i grafita) u nekad glagoljaškim župama Lovran,

Mošćenice, Brseč, Veprinac i Kastav te navela utvrđena imena glagoljaškoga popa, žakna, notara ili pisara kao nositelja glagoljske pismenosti. Premda su mnogobrojni spomenici uništeni, ipak su ostali sačuvani raznovrsni tragovi glagoljice koji predstavljaju dragocjen izvor za istraživanje kulturne baštine na prostoru Liburnije. Vremenski raspon u kojem su nastajali svjedoči o neprekinutoj višestoljetnoj prisutnosti i dubokoj ukorijenjenosti glagoljice i glagoljaštva na liburnijskom prostoru.

Posljednja tribina u ovoj akademskoj godini, u sklopu projekta *Hrvatska glagoljaška baština*, bila je 14. lipnja u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu u Zagrebu. Gošća dr. sc. Katharina Tyran iz Gradišća u Austriji održala je predavanje pod nazivom *Rukopisne pribilježbe u Klimpuškom misalu kao jedan od najranijih jezičnih spomenika gradišćanskih Hrvata*. Osim zanimljivog predavanja na izvrsnom hrvatskom jeziku, iz ustiju rođene Bećanke, imali smo nesvakidašnju priliku čuti i malo gradišćanskog govora.

Svestrana članica Društva prijatelja glagoljice, prof. dr. Sanja Nikčević, hrvatska je teatrologinja, kazališna kritičarka, redovna profesorica i voditeljica teatrologije Odsjeka za kazališnu umjetnost Umjetničke akademije u Osijeku. Tijekom prva dva vikenda u lipnju održan je *Treći festival kršćanskog kazališta*: 7 dana, 19 predstava, 14 skupina, preko stotinu izvođača u 8 gradova, od toga na tri lokacije u Zagrebu. Festival kršćanskog kazališta pokrenut je 2015. godine sa željom za postavljanjem na kazališne daske predstava nastalih ne samo iz kršćanskog svjetonazora nego i iz duhovne inspiracije. Naime, i taj svjetonazor i ta inspiracija izbačeni su iz glavne struje europskog i hrvatskog kazališta, ali svejedno postoje zbog potrebe koja izvire iz kazališnih stvaratelja i publike. Predstave govore i o problemima i o tragedijama i o smiješnim stvarima u životu, a napravljene su iz ideje da Bog vlada svijetom, da postoji jasno rečeno što je to dobro, a što zlo, da postoji ljudska slobodna volja izbora, ali i da postoji izlaz iz zla i grijeha. Organizator Festivala bila je Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca, a gđa. Nikčević je odabrala repertoar. Čestitamo na uspješno odrađenom poslu!

Mješoviti pjevački zbor *Baščina* Društva prijatelja glagoljice je 20. lipnja održao tradicionalni koncert u Muzeju Mimara, pod naslovom *Hvalite Gospoda*. Prisustvovalo je stotinjak ljubitelja glagoljaškog pjevanja koji su izvođače nagradili dugotrajnim pljeskom, dobivši zauzvrat još jedan *Otče naš*. Zbor djeluje pod vodstvom maestra Marijana Tucakovića, a čak četiri od devet izvedenih napjeva ovom prilikom su imali svoju praiizvedbu.

U razdoblju od 26. lipnja do 2. srpnja održava se 25. saziv *Male glagoljske akademije Juri Žakan* u istarskom gradiću Roču. To je smo-

tra 50 učenika osnovnih škola s ciljem upoznavanja i proučavanja glagoljice te očuvanja kulturne baštine. Učenike prate njihovi mentori, učitelji hrvatskoga jezika, povijesti, likovne i glazbene kulture te razredne nastave koji se u sklopu izvannastavnih aktivnosti bave glagoljicom. Učenici na ovaj način dobivaju poticaj za učenje i stvaralački rad, a njihovi učitelji stečena znanja i iskustva prenose u svoje škole. Ovogodišnja tema je *Glagoljica u novom ruhu*, a više detalja o ročkoj Akademiji možete pronaći na sljedećim poveznicama: www.mga-roc.org i www.facebook.com/MgaJurizakan.

Od 30. lipnja do 8. srpnja održava se, četvrtu godinu zaredom, *Međunarodna ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture Faust Vrančić* na otoku Prviću kod Šibenika u organizaciji Ogranka Matice hrvatske u Osijeku, pod pokroviteljstvom Osječko-baranjske županije, Đakovačko-osječke nadbiskupije i Šibenske biskupije. Smještaj i nastava održavaju se u samostanu franjevac-trećoredaca Gospe od Milosti u Prviću Luci, tik do crkve u kojoj je pokopan Faust Vrančić. Polaznike srednjoškolskog uzrasta očekuju susreti s istaknutim hrvatskim književnicima, akademska i terenska nastava te pet kreativnih radionica od kojih je jedna i glagoljska. Temeljni je cilj ove ljetne škole da mladi iz domovine, kao i oni koji žive izvan Hrvatske, unaprijede svoje znanje hrvatskog jezika i kulture. Predavanja i radionice vode sveučilišni profesori i srednjoškolski nastavnici uz pomoć župnika, don Bože Škempera, domaćina i tajnika Škole.

Najave budućih događanja

Srpnja kada će stanovnici i posjetitelji hrvatske metropole po četvrti put moći zaviriti iza pročelja gornjogradskih palača i kurija te upoznati šarmantna i slikovita dvorišta koja se iza njih skrivaju. Naš je prijedlog odlazak do palače Škrlec-Balbi u Dmetrovoj 11 u čijem dvorištu se nalazi zdenac na kolo s nadstrešnicom od šindre, jedini takav ne samo na Gornjem gradu nego i u cijelom Zagrebu. Od 1952. godine u palači Škrlec-Balbi nalazi se Staroslavenski institut, središnja znanstvena institucija koja prikuplja, obrađuje i predstavlja blago hrvatske glagoljaške kulture zabilježene kroz glagoljično pismo, crkvenoslavensku riječ i glagoljaško pjevanje.

Mješoviti pjevački zbor *Baščina* neće nastupati na glagoljaškim misama u srpnju, kolovozu i rujnu. Idući nastup Zbora na rasporedu je 1. listopada u zagrebačkoj katedrali na misi za Jurja Slovinca, o čemu ćemo vas detaljnije obavijestiti u idućim *Novostima*.

Glagoljica gdje je (ne) očekujemo

Zvijezda ovih *Novosti* je akademik i omiljeni profesor Stjepan Damjanović. Citirat ćemo jedan od njegovih duhovitih naputaka studentima: *Nemojte da ovi s Medicine znaju više o Baščanskoj ploči od vas*. Vjerojatno ne znaju, ali ćemo u obranu medicinara istaknuti jedan krasan detalj: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, u ozračju proslave stogodišnjice svoga utemeljenja, priređuje tijekom ove godine niz izložbi, predavanja i drugih manifestacija za kolege iz struke, ali i najširu javnost. Središnja proslava održat će se 17. prosinca 2017. u koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski". Svake godine, upravo na taj datum, obilježava se Dan Fakulteta, u spomen na prvo predavanje koje je tamo održano. Brižljivo odabran vizualni identitet djelatnika Medicinskog fakulteta obuhvaća svilene marama za žene i crne leptir-mašne za muškarce s uzorkom glagoljskih slova. Ponosni smo što Medicinski fakultet prepoznaje glagoljicu kao bitnu sastavnicu hrvatskog identiteta i što ju je na tako profinjen način uključio u svoju troznamenastu obljetnicu na kojoj mu od srca čestitamo.

Medijima nije ostao nezamijećen crno-crveni komplet hrvatske predsjednice Kolinde Grabar Kitarović koji na rukavima ima glagoljskim slovima izvezenu riječ *љубав* (ljubav). Prvi put ga je nosila prošlog Božića prigodom intervjua za jedan hrvatski dnevni list. Sada ga je odjenula za odlazak na inauguraciju novog srbijanskog predsjednika. Hvala našoj predsjednici na promicanju tog starog hrvatskog pisma.

Do idućega susreta, početkom rujna, srdačno Vas pozdravlja Uredništvo *Novosti*, želeći Vam mir i dobro.

IMPRESSUM

ՏՐԱՎՈՐԻՅԱՆԻՅԱՆ
ԳԼԱԳՈՋԻՅԱՆ ԴՐՈՒՄ

Mirna Lipovac, urednica
Kristina Repar, lektorica

ԼՐԱԳՈՋԻՅԱՆ ԴՐՈՒՄԻՅԱՆ
ԳՐԱԳԻՔԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

Biserka Draganić, suradnica
Edo Kadić, grafički urednik